

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoP/13/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2509213246
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2011:2509213246.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Kataríny Slováčkovej a Mgr. Jozefa Mačeja vo veci starostlivosti o maloletú: D. W., nar. XX. Y. XXXX, bytom u matky a zast. opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, matky: P. W., nar. XX. E. XXXX, bytom X., M. XX a otca: F. P., nar. XX. U. XXXX, bytom X., T. XX, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo 14. marca 2011 č. k. 7P/98/2009 - 103 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti bežného i zročného výživného m e n í tak, že schvaľuje rodičovskú dohodu, ktorou sa otec zaväzuje maloletej platiť výživné 70 eur mesačne počnúc 8. decembrom 2009 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a už zročné výživné za obdobie od 8. decembra 2009 do 31. októbra 2011 v sume 797,09 eur sa zaväzuje zaplatiť v splátkach po 30 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že nezaplatenie i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

V časti trov konania rozsudok súdu prvého stupňa r u š í .

odôvodnenie:

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa I. maloletú Lilianu zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že dieťa budú zastupovať a jeho majetok spravovať matka i otec, II. otcovi uložil povinnosť „prispievať“ na výživu maloletej (správne jej „platiť“ výživné) od 8. decembra 2009 do 31. augusta 2010 sumou 70 eur mesačne a zároveň takto určenú „vyživovaciu povinnosť“ (správne len „výživné“) zvýšil s účinnosťou od 13. do 31. augusta 2010 (?) na 80 eur mesačne a následne od 1. septembra 2010 naďalej na sumu 100 eur mesačne, ktoré výživné by mal otec platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, III. nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 8. decembra 2009 do 28. februára 2011 v sume 703,22 eur povolil otcovi „splácať“ (správne „zaplatiť“) v pravidelných mesačných splátkach vo výške 20 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok a IV. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Toto rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 36 ods. 1, § 62, § 75 ods. 1 vety prvej, § 76 ods. 1 a § 77 ods. 1 a 2 Zák. o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne potom doterajšou riadnou nepretržitou faktickou starostlivosťou matky o maloletú, nedostatkom obmedzenia ani pozbavenia rodičovských práv u žiadneho z rodičov a potrebou určenia výživného otcovi (ako tomu zo spolu nežijúcich rodičov maloletej, ktorý na základe rozhodnutia súdu nemá byť tým, kto by mal mať dieťa v osobnej starostlivosti). Vyživovaciu povinnosť matky totiž bolo treba považovať za plne krytú výkonom osobnej starostlivosti o maloletú, pričom u príjmu len z rodičovského príspevku (a nesprávne i prídavku na dieťa, keďže tento je príjmom dieťaťa a nie rodiča - pozn. odvolacieho súdu) nebola počas rodičovskej dovolenky matky perspektíva zvýšenia. Naopak pri istý čas trvajúcej nezamestnanosti otca po jeho návrate z Nemecka (kde dosahoval pomerne vysoký príjem 1.160 eur mesačne), pri schopnosti uhrádzania ním aj v období nezamestnanosti výdavkov za mobilný

telefón (v rozpätí 35 - 79,80 eur mesačne) a zákonnej prednosti výživného (pred inými výdavkami), pri neskoršom jeho zamestnaní sa v tuzemsku (najskôr formou absolventskej praxe s nižším príjmom) a ustálení príjmu zo súčasného zamestnania (na 319,84 eur netto) bolo treba usúdiť na primeranosť určeného výživného (u ktorého dôvodom zvýšenia od septembra 2010 bol súbeh nástupu otca do trvalého zamestnania s vyššie uvedeným príjmom a nástup maloletej do materskej školy). Rozhodnutie o zročnom výživnom potom odôvodnené bolo právne ust. § 160 ods. 1 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne výpočtom dlhu pri platbách otcom výživného v priebehu celého konania sumou 35 eur mesačne a potrebou uloženia povinnosti tak, aby k zaplateniu došlo najneskôr za 36 mesiacov. Napokon u „rozhodnutia“ o trovách konania sa súd prvého stupňa uspokojil len s paušálnym odkazom na ust. § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal len v časti výživného včas odvolanie iba otec a navrhol ho najskôr zmeniť bližšie neurčeným znížením výživného predovšetkým s námietkou prílišnej výšky toho určeného a potreby podieľania sa na uspokojovaní potrieb maloletej aj jej matkou (ktorá má taktiež výdavky na mobilný telefón a je navyše vyučenou krajčírkou), konečným návrhom potom navrhol uzavretie rodičovskej dohody, ktorou by sa zaviazal platiť bežné výživné od času začatia konania sumou 70 eur mesačne a splátok už zročného výživného sumou 30 eur mesačne.

Matka navrhla najskôr rozsudok v napadnutej časti potvrdiť pre názor o jeho správnosti a účelovosti argumentácie otca (tu o. i. s odôvodnením otcom podsúvaného nevyužitia možnosti privyrobiť si ako krajčírka problémami so zrakom, ktoré pre finančné dôvody nemá ako odstrániť), priamo pred odvolacím súdom však prejavila súhlas s otcom navrhnutou rodičovskou dohodou.

Opatrovník navrhol rozsudok v napadnutej časti potvrdiť v podstate pre názor, že ním určené výživné zodpovedá potrebám maloletej i schopnostiam a možnostiam jej rodičov.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p. vec v medziach odvolania, teda pokiaľ šlo o vec samu, len v časti výživného (bežného i zročného), v takejto časti však bez viazanosti odvolacími návrhmi účastníkov (pretože konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa je jedným z konaní, ktoré možno začať i bez návrhu) a aj na takomto (len čiastočne vo veci samej napadnutom) rozhodnutí závislé rozhodnutie o trovách konania a to podľa § 214 ods. 1, § 211 ods. 2 a § 101 ods. 2 O. s. p. na pojednávaní v neprítomnosti zástupcu opatrovníka, nakoľko ten sa na pojednávanie napriek riadne doručenému predvolaniu nedostavil a svoju neúčast' ani neospravedlnil (tým skôr nie z dôležitého dôvodu) a s prihliadnutím k tomu, čo bude uvedené ďalej, dospel k záveru, že rozsudok v napadnutej časti je nevyhnutné sčasti zmeniť (vo vzťahu k veci samej) a sčasti ho potom zrušiť (to v prípade rozhodovania ním o trovách konania).

V priebehu pojednávania odvolacieho súdu totiž po tom, čo otec zotrval na svojom odvolaní a matka na návrhu na začatie konania (takže tu boli splnené podmienky pre vykonanie odvolacieho konania vo veci samej - rozumej o samotnej podstate problému, pri ktorom rodičia v konaní na prvom stupni a ani neskôr až do pojednávania odvolacieho súdu neboli schopní dospieť k dohode) rodičia maloletej predsa len dospeli k dohode o otázke predtým medzi nimi spornej (o výživnom) a v nadväznosti na uzavretí takejto dohody odvolaciemu súdu navrhli, aby ich dohodu schválil a tým zmenil i (v príslušnej časti) napádaný rozsudok súdu prvého stupňa.

V prejednávanej veci pritom nemohlo byť žiadneho sporu o tom, že rodičia maloletej nikdy neboli manželmi a tiež spolu nežijú, takže tu bol daný zákonný dôvod úpravy výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletej (čo napokon otec odvolaním sa len voči rozhodnutiu o výživnom - a nie aj proti ďalšej časti rozsudku upravujúcej podmienky osobnej starostlivosti o dieťa, jeho zastupovania a spravovania jeho majetku ani nespochybňoval).

Podľa § 24 ods. 1 Zák. o rodine (ustanovenia spadajúceho síce do rámca tzv. hmotnoprávnej úpravy rozvodu manželstva v širšom slova zmysle, majúceho sa však už podľa ust. § 36 ods. 1 rovnakého

zákona použiť primerane aj na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov, ktorí nie sú manželmi a ani spolu nežijú - pozn. odvolacieho súdu) v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa odseku 2 takéhoto ustanovenia potom rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná a napokon podľa odseku 3 rovnakého ustanovenia, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby a vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia.

Pri komplexnom výklade citovaných ustanovení zaiste nie je dôvod nesúhlasiť s otcom v tom, že aj na výžive maloletého dieťaťa sa majú podieľať obaja jeho rodičia, aktuálna úprava rozhodovania o podmienkach výkonu rodičovských práv a povinností takýmito rodičmi pracuje (pokiaľ nejde o tu do úvahy neprichádzajúci prípad striedavej starostlivosti o dieťa) s takou konštrukciou, pri ktorej sa miera vyživovacej povinnosti výrokom rozsudku (a to aj v prípade schválenia „len“ rodičovskej dohody) vymedzuje len u toho rodiča, ktorému nebolo dieťa zverené do tzv. permanentnej osobnej starostlivosti. Nie je to preto, žeby u druhého rodiča otázka podieľania sa na potrebách dieťaťa aj finančne bola podružnou alebo celkom bez významu, ale preto, že pri vedení takýmto rodičom (majúcim dieťa v osobnej starostlivosti) s dieťaťom aj spoločnej domácnosti a uspokojovania potrieb takto vedenej domácnosti (a všetkých jej príslušníkov) praktickým „zlievaním“ finančných prostriedkov na to slúžiacich je to práve rodič majúci dieťa v osobnej starostlivosti, kto v konečnom dôsledku bude príslušné finančné sumy na uspokojovanie jednotlivých potrieb reálne vynakladať. Za tejto situácie by bolo samozrejme samoučelným, aby sa aj rodičovi majúcemu dieťa v osobnej starostlivosti ukladala povinnosť platiť výživné aj výrokom rozsudku, ak by takto mal výživné platiť sám sebe (čím treba rozumieť tzv. platobné miesto výživného patriaceho maloletému dieťaťu, ktorým je obvykle jeden jeho rodič) a práve preto sa výška výživného majúceho sa platiť týmto rodičom posudzuje len ako predbežná otázka (spravidla za účelom zohľadnenia pomeru vyživovacích povinností oboch rodičov a aj zistenia, akej sumy sa dieťaťu aj po zohľadnení únosnej miery vyživovacej povinnosti s ním žijúceho rodiča nedostáva a je ju preto namieste požadovať v prvom rade od rodiča druhého).

V svetle i takéhoto nazerania na vec sa potom odvolaciemu súdu žiada uviesť, že už pri rozhodovaní sa ním, ako s odvolaním otca naložiť, nebol zásadný dôvod spochybňovať argumentáciu súdu prvého stupňa kladúcu si za cieľ presvedčiť práve o správnosti rozhodnutia spôsobom zvoleným v tejto veci súdom prvého stupňa. Prejednanie takejto veci na pojednávaní odvolacieho súdu si tak vyžadovala najmä v každej odvolacím súdom prejednávanéj veci prítomná potreba vyporiadania sa aj s námietkami z odvolania a tiež minimalizácia rizika, že by tu práve v čase medzi rozhodnutím súdom prvého stupňa, resp. napadnutím takého rozhodnutia odvolaním (na jednej strane) a do úvahy prichádzajúcim časom rozhodnutia odvolacieho súdu (na strane druhej) mohla nastať zmena pomerov, o ktorej by sa pri nevykonaní pojednávania (a uspokojení sa s čo aj bezchybným zisteným skutkovým stavom na súde prvého stupňa) odvolací súd nemal možnosť dozvedieť. K tomu sa pridružila i bez ohľadu na nástup takejto zmeny pomerov existujúca potreba napraviť čiastkové nesprávnosti z výroku napádaného rozsudku a to okrem tých formulačného rázu najmä pochybné určenie výživného v období od 13. augusta 2010 do posledného dňa tohto mesiaca i roka súčasne dvoma sumami (70 eur mesačne práve len na takýchto 19 dní zvýšených na 80 eur, kde by aj pri akceptovaní názoru okresného súdu o potrebe takýmto čiastkovým zvýšením výživného - pred jeho konečným ustálením na sume 100 eur mesačne, reagovať na pokles príjmu matky po skončení rodičovskej dovolenky, obstálo nanajvýš určenie výživného sumou 70 eur mesačne nanajvýš do 12. augusta 2010 vrátane).

Od čoho však naopak dôvod ustupovať nebol, bolo prvotné určenie výživného majúceho sa platiť maloletej zo strany jej otca sumou 70 eur mesačne. To pri vyjdení z ustálenia príjmu tohto rodiča v prejednávanéj veci sumou cca 320 eur mesačne (pri zjavne prípustnom zaokrúhlení sumy 319,84 eur zistenej súdom prvého stupňa) spadalo do rozpätia naznačeného tunajším súdom už opakovane

v minulosti o veciach výživného rodičov k deťom (napr. vo veci Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/315/2009) - uplatnením úvahy, podľa ktorej jediné dieťa sa môže na príjme zamestnaného rodiča nemajúceho ho v osobnej starostlivosti podieľať sumou v rozsahu 20 - 25% zo zisteného čistého mesačného príjmu rodiča. Keďže 20% z 320 eur činí 64 eur a 25% sumu 80 eur, práve takýmito sumami mohol byť aj tu vymedzený interval pre určenie primeraného výživného, zvlášť ak namieste bolo stotožniť sa aj s tým názorom, podľa ktorého vyživovacia povinnosť matky k dieťaťu stále ešte dosť útleho veku (v čase rozhodovania súdu prvého stupňa cca tri a pol roka a pri rozhodovaní odvolacieho súdu len niečo vyše štyroch rokov) bolo namieste prinajmenšom počas rozhodujúcej časti sledovaného obdobia považovať za plne vykrytú výkonom osobnej starostlivosti o dieťa.

Práve zohľadnením čiastočného odpadnutia tohto faktoru (v súvislosti so začatím navštevovania maloletou materskej školy) bolo potom dané, že sa obrazné nožnice medzi uvažovanou nutnou zmenou rozsudku súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa obdobia od 1. septembra 2010 (kde len bežné výživné majúce sa platiť otcom v sume 100 eur mesačne už zjavne bolo vybočením z medzí priblížených zhora a skutočne žiadnym spôsobom nezohľadňovalo potrebu čiastočného vykryvania potrieb maloletej aj príspevkom zo strany jej matky) a rodičovskou dohodou predostretou na schválenie odvolaciemu súdu začali zavierať. Tým sa rodičovská dohoda do značnej miery priblížila očakávateľnému autoritatívnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu (ktorým by došlo k prihliadnutiu na argumenty všetkých účastníkov), ak navyše v ochote otca platiť od schválenia dohody bežné výživné sumou 70 eur mesačne a popri tom i splátky už zročného výživného (až do vyrovnania dlhu) ďalšou sumou 30 eur mesačne bolo treba vidieť prijateľný (okolnostiam prípadu úmerný) štandard uspokojovania potrieb maloletej.

Šlo tak logicky zároveň o situáciu, v ktorej rodičovskú dohodu uzavretú až v štádiu odvolacieho konania, i v takomto štádiu konania (inak až do jeho právoplatného skončenia) ale možnú bolo treba považovať nielen za neodporujúcu záujmu dieťaťa (ktorý cieľ je pri posudzovaní akceptovateľnosti dohody prioritný), ale i za dohodu v priamom záujme dieťaťa (nakoľko tu jednak zaručenie relatívne vyššieho štandardu uspokojovania potrieb daného súčtom platieb bežného a zročného výživného práve v období do predpokladateľnej ďalšej zmeny pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného v budúcnosti je dieťaťu vždy na prospech a oproti tomu nielen pristúpenie z rozsudku výživou povinným rodičom na dohodu, ale i navrhnutie ním takejto dohody treba považovať za výraz jeho uzrozumenia s dohodnutými podmienkami výživného a aj s jeho dobrovoľným platením).

Pri rešpektovaní navrhutej (dohodnutej) výšky výživného a platení otcom dosiaľ len polovice takto ustálenej sumy tak otcovi za obdobie do rozhodovania odvolacieho súdu (za 22 ucelených mesiacov počnúc januárom 2010 a končiac októbrom 2011 a k tomu i za 24 dní mesiaca december 2009) na zročnom výživnom vznikol dlh v sume 797,09 eur (22 x 35 + reálna polovica z 54,19 eur pripadajúcich na pomernú časť necelého prvého mesiaca). Za akceptovateľnú bolo teda pri uplatnení úvahy ponúknutej už napádaným rozsudkom považovať i dohodu o výške splátky zročného výživného 30 eur mesačne, nakoľko pri takejto platbe by k zaplateniu celého dlhu došlo za 27 mesiacov (z ktorých v poslednom by sa doplatilo už len 17,09 eur) a takto v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou vo veciach výživného do troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia takúto povinnosť ustaľujúceho.

Odvolací súd preto podľa § 220 O. s. p. s použitím hmotnoprávnej úpravy z ustanovení § 24 ods. 2 a 3 Zák. o rodine rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti bežného i zročného výživného zmenil spôsobom pojatým do prvej vety výroku tohto svojho rozsudku.

Pokiaľ šlo však o závislé „rozhodnutie“ (napádaným rozsudkom) o trovách konania, toto bolo treba podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. len zrušiť (bez potreby a aj možnosti jeho náhrady akýmkoľvek iným rozhodnutím odvolacieho súdu). Bolo to tak v dôsledku nie celkom úplného právneho posúdenia príslušnej čiastkovej (procesnej) otázky súdom prvého stupňa. Tu totiž rozhodujúce bolo, že vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti (o aké šlo aj v prejednávanej veci) ide o konanie, ktoré sa môže začať aj bez návrhu a v takomto konaní právo na náhradu trov konania účastníkov nevzniká zo zákona. Ide tu na jednej strane o prípad výnimky z pravidla, podľa ktorého sa v rámci rozhodnutia vo veci samej má zásadne rozhodnúť aj o povinnosti na náhradu trov konania (tu por. § 155 ods. 1 vety druhej O. s. p.), na strane druhej potom zároveň o bezvýnimočné pravidlo majúce sa uplatniť práve v konaniach

zahájiteľných aj bez návrhu a vyplývajúce z ustanovenia spomenutého už súdom prvého stupňa, týmto však necitovaného a ani nevyloženého (§ 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Keďže v takýchto prípadoch odpadá sama podstata rozhodovania (voľba súdu medzi aspoň dvoma do úvahy prichádzajúcimi možnosťami), prípadné prevzatie do výroku rozhodnutia len zákonnej úpravy bez možnosti sa od nej akokoľvek odchýliť v skutočnosti žiadnym rozhodnutím nie je, toto činí výrok o trovách konania v príslušnom rozhodnutí nadbytočným a odvolací súd z tohto dôvodu (i podľa § 224 ods. 1 O. s. p.) sám nerozhodoval ani o trovách odvolacieho konania.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Ak záväzok prevzatý dohodou schválenou týmto rozsudkom nebude plnený dobrovoľne (za dohodnutých podmienok), možno sa splnenia povinnosti tomuto zodpovedajúcej a to prípadne aj v celom rozsahu domáhať exekučne.